

Jens Mammen
Vestergade 39
8000 Århus C

16. februar 2009

Rektor Lauritz B. Holm-Nielsen
Aarhus Universitet

Vedr. klage 30. december 2008 fra Helmuth Nyborg til rektor

Med brev fra chefjurist Per Møller Madsen den 11. ds. er jeg blevet bedt om bemærkninger til klage af den 30. december 2008 (klageskrivelse med 15 bilag) fra professor emeritus Helmuth Nyborg.

Klageskrivelsen indeholder en række generelle påstande om min person og min embedsførelse som institutleder på Psykologisk Institut, som jeg anser for uberettigede, men i øvrigt vælger at forbigå. Jeg kommenterer nedenfor alene de mere konkrete anklagepunkter i Nyborgs skrivelse.

1. Nyborg hævder i sin klageskrivelse (s. 3 og 4), at jeg skulle have overtrådt min tavshedspligt som institutleder ved at have gjort dekan Svend Hylleberg bekendt med indholdet i Nyborgs indleverede protokolblade. Hertil skal bemærkes, at det helt overordnet må være legitimt for mig som institutleder at orientere min dekan, der må anses for min umiddelbart foresatte. I det konkrete tilfælde har dekanen imidlertid sine informationer ad anden vej end den af Nyborg hævdede. Oplysningerne om de målinger og registreringer, som indgik i Nyborgs undersøgelse, har Nyborg nemlig stillet til rådighed for universitetet allerede i januar 2002 (sagens bilag A 2, side 3-5). Desuden har Nyborg lagt disse sider på sin offentligt tilgængelige hjemmeside den 9. juni 2004 (jf. sagens bilag A 23, s. 4).
2. Helmuth Nyborg hævder (s. 4, 5, 7 og 8), at jeg giver vildledende information til offentligheden, når jeg i Jyllands-Posten og Kristeligt Dagblad fortæller, at han kun har undersøgt de drenge og piger, der var villige til at lade sig fotografere nøgne. Jeg bygger bl.a. disse udtalelser på, at Nyborg anfører nøgenfotos som en del af sit undersøgelsesdesign (i ovennævnte bilag A 2, s. 3), men først og fremmest på, at Nyborg i sine bemærkninger den 9. maj 2006 (sagens bilag C) til bedømmelsesudvalgets rapport anfører, at "The loss of subjects in the present study was perhaps primarily due to a growing resistance to blood sampling (for hormone measurement) and nude photography (to establish Tanner-Whitehouse pubertal stages)". Dette kan dårligt læses som andet end en tilkendegivelse af, at de nævnte registreringer var nødvendige for deltagelse i undersøgelsen. Hvorfor skulle deltagerne falde fra begrundet i registreringerne, hvis disse var helt frivillige? I alle tilfælde må der have været tale om et pres, selv om jeg naturligvis ikke kan udelukke, at der har deltaget personer, der er sluppet for registreringerne. Men om der har været tale om en selektion ud fra et skjult kriterium eller et skjult pres, hvilket er uomtvisteligt ud fra det oplyste, kommer i denne sammenhæng ud på ét, og der er derfor ikke tale om vildledning af offentligheden fra min side, når jeg med det fremhævede eksempel fortæller, at Nyborg ikke spiller med åbne kort mht. udvælgelsen af sine forsøgspersoner.

Nyborg argumenterer i øvrigt i sin klage (s. 7-8) for, at det faktisk ikke gør nogen forskel på

de opnåede resultater, om børnene blev fotograferede eller ej, og at det skjulte selektionskriterium/-pres altså ikke indfører nogen bias. Dette er imidlertid ganske irrelevant for sagens bedømmelse. Det afgørende er, at en potentielt bias-skabende selektion holdes skjult eller direkte benægtes. (Se også pkt. 6 nedenfor).

3. Helmuth Nyborg hævder (s. 5-6), at jeg i avisartikler lader det fremstå, som om han personligt har udført alle registreringer i sine undersøgelser, f.eks. fotos, anatomiske målinger og blodprøver, og dermed antyder en uprofessionel arbejdsmåde. Det er imidlertid sædvane, når man omtaler en forskers undersøgelser, at man anvender samme ordvalg, hvad enten han har udført dem personligt eller ved assistenter.
4. Helmuth Nyborg hævder (s. 6 og 11), at når jeg i avisartiklerne ud af de mange registreringer (som fremgår af bilag A 2, s. 3-5) netop fremhæver nøgenfotos og målinger med relation til køns karakteristika, må det være for at stille ham i et dårligt lys i offentligheden eller ligefrem antyde pædofile tilbøjeligheder. Min grund til fremhævelse af netop disse registreringer er imidlertid udelukkende, at det er dem ud af de mange, foruden blodprøverne, som må formodes at virke særlig stærkt selekterende på de undersøgte unge, hvorfor fortællingen af dem – og endda direkte benægtelse – er særligt graverende. Dette understøttes af Nyborgs egen ovenfor citerede erklæring om årsager til frafald, der direkte nævner nøgenfotografierne (sagens bilag C).
5. Helmuth Nyborg hævder (s. 6 og 11), at jeg ”offentligt giver mig til at spekulere over, hvad jeg [Nyborg] bruger nøgenbillederne til” med den hensigt at antyde usaglige eller direkte usædelige motiver hos Nyborg. Af Nyborgs bilag 1 fremgår det imidlertid, at jeg af journalist Rasmus Karkov citeres for følgende: ”Jeg kan konstatere at han [Nyborg] ikke har rapporteret at have brugt billederne videnskabeligt, så hvad de er blevet brugt til, ved jeg ikke” (bilag 1, s. 1). På journalistens spørgsmål om, hvorvidt jeg antyder, at der er noget mistænkeligt ved nøgenbillederne, citeres jeg for følgende svar: ”Nej det antyder jeg ikke. Jeg ved bare ikke, hvad billederne er blevet brugt til. Jeg tror at han [Nyborg] har haft en ambition om at leve op til noget, som han ikke har fået gjort. Jeg mener bare han skal fortælle, hvor mange børn der faldt fra, fordi de ikke ville fotograferes nøgne” (bilag 1, s. 2).

Nyborg bekymrer sig i denne sammenhæng (s. 11-12) over, at ”skolebestyrelserne og de mange børns forældre kan læse i avisen, at dekanen (og dermed universitetet) og institutlederen (og dermed Psykologisk Institut) sår alvorlig tvivl om moralen og etikken i det projekt, deres barn så tillidsfuldt har deltaget i gennem årene”. Hertil er at sige, at det som de pågældende kan læse i avisen blot er, at de udgifter og den ulejlighed, som bevilligende myndigheder og deltagende personer har været påført, kan se ud til at have været nytteløse. Og det er selvfølgelig hverken behageligt for dem eller for Nyborg.

6. Nyborg anfægter (s. 7), at jeg har ret i, at ”jeg [Nyborg] i strid med sandheden har fortiet at nøgenfotograferingen sorterede forskelligt mellem de to køn, og at den gjorde en forskel mht. måling af drenges og pigers intelligens”. Hvorefter Nyborg argumenterer for, at sorteringen ikke gør nogen forskel. Sagen er imidlertid, at det slet ikke er den påstand, som Nyborg her lægger mig i munden, som jeg hævder, at Nyborg ”i strid med sandheden har fortiet”, og derfor er hans efterfølgende argumentation også sagen ganske uvedkommende.

Det jeg derimod har hævdet, og som Nyborg også få linier forinden citerer mig for, er at

”[Nyborg] nægter i direkte strid med sandheden, at der er et **mønster** i børnenes og de unges **grunde** til ikke at ville deltage” (mine fremhævninger her), og det er jo noget ganske andet. Min påstand bygger på, at Nyborg i sit bogkapitel fra 2003 (sagens bilag A 3), s. 208 skriver ”No particular reasons to refuse participation could be spotted in retrospect” og i sin artikel fra 2005 (sagens bilag A 22), s. 500, skriver ”No particular pattern of reasons for refusing to participate could be spotted in retrospect”. Dette skal sammenholdes med Nyborgs ovenfor citerede påstand om blodprøver og nøgenfotograferinger som formentlig væsentligste grunde til frafald (Nyborgs bemærkninger 9. maj 2006, sagens bilag C).

Angående frafaldet omtaler jeg det i øvrigt i citatet som det ”mere eller mindre skæve frafald”, idet problemet som sagt ikke er frafaldets faktiske skævhed, men det forhold, at der foreligger en skjult selektion, og at dens mulige effekt derfor holdes uden for kollegial diskussion.

Det kan i øvrigt bemærkes, at da Helmuth Nyborg og hans nu afdøde professorkollega Steinar Kvale den 21. juni 2006 rundsendte Nyborgs ovennævnte bemærkninger af 9. maj 2006 til bedømmelsesudvalgets rapport (sagens bilag C) til kollegerne på Psykologisk Institut, havde de uden at oplyse det klippet den passage ud, hvor blodprøver og nøgenfotos nævnes som de formentlig væsentligste årsager til frafald. Det kunne jo tyde på, at Nyborg godt har været klar over, at det nævnte forhold ikke tålte for megen opmærksomhed. Det siger også lidt om det oplysningsniveau, som nogle af Nyborgs kolleger har ladet sig nøje med, når de offentligt har forholdt sig til sagen.

Afslutningsvis skal det for en ordens skyld bemærkes, at Nyborgs bilag 5 ”Professor Mammens kronik i Kristeligt Dagblad den 24. juni 2008” ikke er den offentliggjorte udgave, men en tidligere version, som jeg den 18. juni 2008 indsendte til bladet, og som ikke blev bragt. Det er ikke gennemskueligt for mig, hvordan den er havnet hos Nyborg. Den rigtige version af kronikken blev bragt i avisen den 23. juni 2008 (bemærk forskellen i Ellen Margrethe Basses stillingsbetegnelse). En redaktionel fejl fra bladets side blev korrigeret i avisen den 24. juni 2008. Begge dele vedlægges.

Med venlig hilsen

Jens Mammen